

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . f. 4.10
Pol leta . . . . . „ 2.20
Četrt leta . . . . . „ 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „povslavnica“ se plačuje za navadno trisopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „

Za večje črke po prostoru

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „treh kron“, na starem trgu in v nanski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici na Travniku 16, I., naročnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi na se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri opravištvu.

Gorica pa irredenta.

Čitatelji „Soče“ naj se ne ustrašijo, ko bodo brali naslov, ki je na čelu temu spisu. Ne bom pisal o bombah, katere bi bili tržaški in videmski prijatelji pripravili, da bi z njimi Slovence pozdravili na goriških tleh. Namenil sem se le opisati ulogo, katera je odločena goriški deželi v programu irredente, in kako odgovarja onemu programu neko gibanje na Primorskem, če tudi pospeševalci tega gibanja, kakor trdno upam, ne nameravajo zadnjih posledic tega dela.

Program irredente je znan, v Italiji in drugod uže toliko krat proglašen, da ni vredno ponavljati posameznih njegovih točk. Irredenta hoče priklopiti italijanskemu kraljestvu vse tiste dežele, v katerih se govori italijanski jezik, celo tiste, v katerih govori le manjšina prebivalstva italijanski. Izmed avstrijskih dežel bi morale priti po želji irredente pod italijansko kraljestvo naslednje: južno Tirolsko, Gorico, Trst, Istra s kvarnerskimi otoki, in po zahtevah nekaterih napetežev tudi Dalmacija in Kranjsko.

Naslov ali dozdevna pravica, pod katero zahteva irredenta te dežele za italijansko kraljestvo, je, kakor sem opomnil, italijanska govorica. Ker govori pa ljudstvo po mnogih teh deželah večinom neitalijanski, namreč slovanski jezik, zato želi irredenta, da bi se ljudstvo poitalijančilo, da bi tako irredenta dobila večjo dozdevno pravico do vpitja. Poitalijančevanje se širi najlaže po šolah, po uradih, po strogo italijanskih slovesnostih z italijansko podlago, po kaptalu, po žaljenji in poniževanji drugih narodnosti. Po tem lahko umemo, zakaj se irredenta veseli, ako se silijo slovanski otroci v italijanske šole, ako uradi slovenskemu kmetu italijanski dopisujejo, ako se napravljajo veselice s strogo italijanskim značajem, ako je slovanski narod odvisen od italijanskega kapitala, ako se neitalijansko, to je slovansko ljudstvo zaradi njegove narodnosti sramoti, žali in k odpadu sili. V vseh teh prikaznih vidi irredenta najkrepkejšo podporo in najmočnejši pospah svojih prizadevanj.

Na Goriškem je furlanska ravnina po govorici italijanska, a po srci je, posebno gledé nižjega ljudstva popolnoma avstrijska. Gorica je v uradnem pomenu glavno mesto vse dežele, a po legi, prebivalcih, opravih, kupčiji in vsakoršnem prometu je glavno mesto le slovenskega dela goriške dežele. Irredenta bi veliko dala, ako bi mogla Furlanijo priklo-

piti na Gorico z ožjo vezjo, nego je dosedanja; zato pogosto govori o pianuri (planjavi) in o solidarnosti njenih mož z Goričani; ali to se ji nikoli ne posreči, dokler teče Soča med Gorico in Gradiščem.

Furlanski promet z Gorico je tolik, da ne bi redil niti enega krčmarja in niti enega štacunarja v Gorici. Furlani ne kupujejo razen zelenjave v Gorici nobene stvari; tisto malo kolonijalnega blaga in oglja, ki ga speljejo na svoj dom, ne zasluži, da se omeni; izmed obrtnijskih izdelkov kupijo včasih kako lokovsko grobo stolico, vse drugo dobivajo od drugod. — V Gorico pa dovažajo: vino, žito, živino in obrtnijske izdelke, posebno stolce in pletenice. Nekaj tega blaga služi Goričanom v porabo, vse drugo posebno vsa turšica in mnogo vina prodaje Gorica Slovincem. Furlani pošiljajo svoje blago v Gorico v velikih masah (mnogo na enkrat); večkrat se vidi cela vrsta vozov, naloženih z vinom, turšico ali pšenico, s prav toliko poganjači, ki vozijo blago svojega gospoda. Prometa s furlanskim ljudstvom pa nima Gorica skoro nič. Zato je Gorica le v uradnem pomenu glavno mesto Furlanije, nikakor pa ne po legi in kupčiji.

Vse drugače je Gorica gledé na slovenski del dežele. Gorica je obkoljena na vse strani po slovenskih občinah in stoji na slovenski zemlji. Gorica ima s slovenskimi deli dežele: s Kaualskim, Bolškim, Cerkljanskim, z Vipavsko dolino, s Krasom, z goriško okolico in z Brdi zemljepisno in živo kupčijsko zvezo. Vsi ti okraji zahajajo v Gorico prodajati svoje blago; ali z denarom, ki ga skupijo za prodano blago, ne delajo kakor Furlani, ki ga zavijejo v mošnjo, pa gredo kupovat svojih rečij v Trst, Benetke, Videm in Palmonovo, ampak za ves tisti denar, ki ga Slovenci primejo v Gorici, in še za drug, ki si ga po svetu prislužijo, kupujejo raznovrstno blago v Gorici ter dajejo zaslužek štacunarjem, krčmarjem, mešetarjem in vsakemu, ki si zna pomagati. Kaj bi pomagalo Goričanom furlansko vino in žito, ako bi Slovenci ne hodili vina pit in žita kepotat? Splesnilo bi jim njih furlansko in drugo blago in vino bi se jim zvešilo, sami pa bi se stradanoma očmi štrleli v napise: Piazza grande, via Dante.

Slovensko Goriško je po svoji legi in gospodarskem prometu navezano na Gorico, ki je le kot glavno mesto slovenskega Goriškega to, kar je. Ako napravimo v Pevni, v Solkanu in v Šempasu slovenska skladišča (narodne magacine, naše trdnjave) potem je

Gorica se svojo velikostjo pri kraji. Ves promet se obrne v tiste kraje in Gorica bo morda spet odvisna od solkanske fare kakor je že bila. Gorica je kot glavno mesto slovenskega Goriškega bogata in močna, kot glavno mesto Furlanije je uboga vasica.

Gorica je sè slovenskim Goriškim eno telo, kateraga glava je Gorica. Kakoršna glava, tako telo, meni irredenta; zato dajmo Gorici italijanski obraz; če velja Gorica za izključljivo italijansko mesto, sme se tudi o deželi, ki je na mesto navezana, lagati, da je ital.; potem ima irredenta povod, da zahteva Gorico italijansko kraljestvo. Ta je zadnji smoter; ki ga ima hrepenenje po posilnem in zvičajnem italijančenju Gorice. Tega pa Slovenci nikakor ne moremo pustiti. Gorica je naša, ker prebivamo v nji prav tako kakor Italijani, in ker je glavno mesto goriške Slovenije, ki je del one volike Slovenije, ki se raztega po Koroškem, Štajerskem, Kranjskem in Primorskem, ki ima svoj obstoj le v Avstriji. Goriški Slovenci hočemo ohraniti svojo narodnost, zato pa nočemo, da bi se Goriška razglasila za izključljivo italijansko mesto, ali da bi se prodala irredenti, ali da bi se priklopila italijanskemu kraljestvu. Gorica naj ostane, kakor je, v gospodarskem oziru glavno mesto slovenskega Goriškega, v političnem oziru glavno mesto vsega Goriškega pod avstrijskim žezlom.

Pod avstrijsko vlado ne bo Gorica nikoli samo italijanska, ker Avstrija in nje preslavni vladarji so razglasili vsestransko ravnopravnost kot na čelo, po katerem naj se vladajo različni narodi širne monarhije. Gorica ostane vedno v kupčijski zvezi sè slovensko deželo, zato bo občevalni jezik v kupčiji vedno slovenski. Gorica dobiva svoj naraščaj večinom z dežele, in ta je slovenski. Goriški štacunarji in trgovci bodo morali biti Slovincem pravični v narodnem oziru, kajti ljudstvo po deželi se zavéda svoje narodnosti in zahteva, da se spoštuje. Pošten slovenski trgovec bo v Gorici vedno dobro izhajal; novim štacunarjem ne bo treba, da bi se preoblekli v furlansko obleko, kakor do zdaj, ampak čim večja bo njih zvestoba do narodnega jezika, tem večje bo zaupanje ljudstva do njih in toliko bolj bo napredovala njih kupčija. Slovenci imajo kot kučevalci z Gorico moč v svojih rokah, da si zagotovijo v Gorici oni vpliv in ono spoštovanje, ki jim gre kot rediteljem mesta. — Gorica bi postala le tedaj izključljivo italijanska, ako

LISTEK.

O koleri.

Spisal dr. Ferdinand Rojic, zdravnik v Gorici

tikoma zlatoga angela, angelo d'oro.

(Ponatisneno iz Soče 1. 1881. št. 3 in 6.)

Pripravimo se na hudo, ki nas zna zadeti, da nas najde uže pripravljene, ako pride.

Kolera je bolezen nagla in huda; vsakdo ve, ki je imel priliko videti take bolnike; ona je pa tudi kužna, t. je se od enega prijemlje drugega in torej, če pride v deželo, razsaja hudo in hitro bolj ko nobena druga v naših krajih do zdaj poznana bolezen.

Znamenja kolere so sledeča:

Človeka se loti po časi driska, lijavina in krolenje po trebuhu. Ta driska je dalje ali pa kratko časa majhna, potem se pa spremeni hitro v najsilnišo drisko, in poleg vsega tega začne človek še iz sebe metati, bljuvati. Ta nagla driska in metanje iz sebe vsega, kar bolnik zavžije, pripravi človeka v malo urah — v najhujšem slučaju — na rob groba. En sam tak slučaj sem jaz imel do zdaj zdraviti, eno gospodično 17 let staro iz Trsta, mislim da leta 1873 v jeseni. Nekega dne zjutra ob 7. uri jo je kolera napadla, do takrat je bila še popolnoma zdrava in čvrsta in ob eni uri popoldan tistega dne, ko sem prišel v prvo k nji, našel sem jo sicer še živo, pa vso prepadeno, kot mrtvo, po telesu skor mrzlo, ravno tako

je bil njen jezik mrzel in tudi sapa, ki jo je dihala iz sebe. Žila na roki ji ni več bila, in glasu za govor bolnica ni več imela. Videl si jo govoriti, slišal pa ne. To so skrajne meje moči človeškega telesa, pri katerih more življenje še obstajati, pa se ve da ne za dolgo časa. K vsemu temu se pritaknejo še hudi krči v rokah in nogah, ki bolnika strašno trpiučijo. Na kratkem rečeno, so tedaj ta tri znamenja kolere: 1. driska. 2. metanje iz sebe, 3. krči. — Največo muko, trpljenje prizadeva takemu bolniku metanje iz sebe, ne precej od začetka, ker takrat še lahko gre, temuč kasneje, ko več moči ni, da bi človek iz sebe metal. V sled teh bolečin bolnik tako ginaljivo milo ječi, da gre zdravemu človeku tako rekoč skoz mozeg in kosti. Za tem so krči, ki bolnika najbolj mučijo.

Tu hočem torej napisati, kolikor se mi zdi, da je prostemu človeku potrebno, da si zna v tej hudi boleznini pomagati, dokler ne pride zdravnikova pomoč.

Poprej pa še nekaj v obče:

Ako kolera v deželi razsaja, naj pazi vsakdo, da, ako prej ni, vsaj od zdaj naprej redno živi, t. j. da je in pije, kolikor je zdravemu potrebno in o svojem času; da o svojem času k počitku gre in o svojem času zjutra vstane. Vino se sme piti, kolikor zdravemu pristoji. Na delu ni ti biti preneglemu, t. j. ni tako delati, da se človek ves poti. Kapanje, če tudi v topli vodi, škoduje. Obleka naj bo primerna času. Vsakdo naj rabi le svoje stranišče za svojo potrebo.

Ako začne človeku po trebuhu kroliti, voriti in

se kot na drisko napravljati, tedaj hitro v posteljo, in se odej toliko z odejo, da se dobro, toplo počutiš. Ako moraš iz postelje k svoji potrebi, glej, da se pri tem ne prehladiš, t. j. ko iz tople postelje izstopiš, oblaci se brž z gorko obleko, in tudi na noge si obuj nogovice in čevlje. V postelji ostani toliko dni, da prejde vse žuganje kake driske. JEDI živaj tople, če le mogoče dobro mesno juho.

Tu naj tudi opomnim, čeravno ni na pravem mestu, da za dobro mesno juho je potrebno dobro ruso goveje meso brez kosti, naj boljše od srednje debelega vola. Tudi telečjih nog ne pridevati, ker one za juho bolniku niso dobre.

Ako se je kolera lotila človeka, tedaj je treba, dokler zdravnik ne pride, tako le z njim ravnati:

1. Soba, kjer bolnik leži, naj bo zračna, t. j. če le mogoče prostorna, velika in z več okni, zato da čist zrak laže prihaja.

Ako je poleti in vročina, tedaj naj bo eno okno, ali če jih je več naj tisti strani ali steni zidu, tudi več odprtih; pa to mora imeti tako lego z durmi sobnimi, ktere se morajo vedno zapirati, da preprih, ki vleče od okna ali oken k durim, ne gre čez bolnikovo posteljo. Preprih je sploh že zdravemu človeku škodljiv, toliko več pa bolniku.

2. Bolnik v postelji naj bo toplo odet, in treba ga je še ogrevati, kakor navedem pozneje.

3. Za pijačo, ker ga silno žeja, je najboljša voda od kuhanega ječmena ali rajža, in naj ne pije po mnogo na enkrat, ker več ko pije, prej in več meče iz sebe. Vmes mu je treba siliti mesne juhe, samo

bi se želje irredente izpolnile, ker tedaj bi Tolminci in Vipavci dobili zvezo s Krajskim, Kraševci bi se naslonili nekaj na Vipavo in nekaj na Trst, italijanska Gorica bi pa lahko burke ugajala, ker nikdo bi je ne motil.

Naši someščani italijanske narodnosti naj se tega ne bojijo. Kakor so bili do zdaj Italijani, tako smejo tudi naprej ostati; Slovenci jih ne bomo motili v njih pravicah; bratovski bomo med seboj živeli, kakor že davna stoletja. Le tega ne pustimo in ne smemo pustiti, da bi se Gorica prištevala izključivo italijanskim mestom, da bi se goriški Slovenci smatrali kot tuji, da bi se Slovincem z dežele, ki prihajajo v svojo glavno mesto, branil slovesen vhod vanj ali nedolžen spreved o slavnostnih prilikah. Ono načelo, ki se poudarja od nekaj časa po Gorici, da Slovenci niso meščani, da Gorica je samo laška, da italijanska narodnost ima Bog vé kake izključljive pravice v goriškem mestu, ali pa da pošteni Italijani ne marajo mirno bivati s Slovenci, — ono načelo odločno zavračamo, ker je v najožji zvezi z namerami irredente, ker dosledno tira Gorico na slabo pot.

Goriški Italijani večinoma niso italijanskega rodu, ampak so slovenskega pokolenja. Denar in omika sta pomagala, da so se poprijeli onega jezika, ki ga govoré. Dandanes tudi Slovenci napredujemo; imamo nekoliko kapitala in razumništva imamo vsaj toliko ko Italijani. Ako torej vsled novih razmer nočemo prehajati k italijanstvu, ako ostajemo zvesti svojemu narodu, kdo nam more zaradi tega Gorico zapirati? Ali bi nam jo zapirali nekateri gospodje, ko bi mi zapustili naš jezik? ali bi nas ne objemali in poljubovali kot brate, ako bi zatajili svoj slovenski rod? Naša narodnost je torej nekaterim na poti; pa ne vsem, ampak le mali, mali peščici. Ti niso pravilni, kajti pravica zahteva, da se pusti vsakemu svoje. Narodne pravice goriškega mesta, kakor se v zadnjih časih poudarjajo, so izmišljave, ki pripravljajo mesto irredenti. Gorica je Gorica in nič drugega.

Izjavljam pa nazadoje, da nočem nikomur nič podtikati, ni slabih lastnostij ni slabih namenov ali dejanj. Rad verujem, da možem, ki delajo pri nas za italijanstvo, je v prvi vrsti narodna čast in slava pred očmi, da ne nameravajo grešiti proti Avstriji ali proti Slovincem. Ali dobra vera ne zadostuje, potrebno je tudi prepričanje in gotovost, da se ne sega v tuje pravice ali da se ne ruši podlaga srečnemu družbenemu življenju. V soglasji s „Sočinimi“ nauki o narodnosti kličem z ozirom na Gorico Slovincem in Italijanom: oboji imate pravice v mestu, oboji ste poklicani, da varujete skupnost države na skrajnih njenih mejah. Gorica je avstrijska, slovensko-laška, nikakor pa ne samo laška. Kdor drugače trdi, seje veter in bo žel vihar, katerega naj nas čuva mili nebeški oče!

„Corrieru“ in njegovim pristašem.

Na sebi čisto nedolžno, nepolitično svečanost blagoslovljenja zastave človekoljubja in omiki namenjenega „bralnega in podpornega društva v Gorici“ smatrala je neka goriška stranka za silomer, na katerem vsakdo lahko svojo moč poskusi. Na videz se je poskus te stranke dobro obnesel. Hujskajoči članki v „Corrieru“, nezasišlan, Slovence v dno srca žaleči

ali z enim jajčjim rumenjkom in od časa do časa tudi po nekoliko dobrega vina samega, ne z vodo pomenečnega. Ako se vidi, da mu moči hitro vpadajo, ginejo, tedaj mu je treba večkrat dati: en jajčji rumenjok s tremi ali štirimi žlicami mleka in nekoliko sladkorja, cukra, točnega, kar se vse vkup stepe; ali pa en jajčji rumenjok s tremi žlicami dobre mesne juhe in z eno žlico pikolita; ali en jajčji rumenjok s tremi žlicami močne črne kave in eno žlico pikolita vkup stepen. To vse zato, da se bolnik ohrani kolikor mogoče pri moči.

Proti krču pa, tudi proti najhujšemu v koleri, je sledeče gotovo zdravilo:

1. Bolnik je v postelji dobro odet z odejo in obklada se z ogretim navadnim peskom, ki se nasuje v zavezane žakličice, podobne dolgim ženskim nogovicam, se ve da pesek ne sme biti preveč gorek, vroč, ker bi se drugače bolnik oparil; tak mora biti, da je prijetno topel. Takih žakličic ali vrečic mora biti toliko, da v tem ko je bolnik uže ves z njimi obložen, jih še imamo kakih šest ali osem drugih pripravljenih z novo ogretim peskom, in denimo jih hitro tje, kjer se je kak žaklič pri bolniku uže ohladil. To opazi bolnik sam precej, ker komaj se nekoliko ohladi kak žaklič pri njem, ga hitro zgrabi na dotičnem mestu krč, da bolnik zajeti in zvije obzrak. — Žakličji ne smejo biti popolnem napolnjeni s peskom, zato da se laže obležejo okoli bolnikovih udov.

2. Bolnik se mora zmirom, neprestano, mazati po celem telesu z raztopljeno mastjo, neslano in ne žaltavo, z lojem ali oljem. To mora biti nekoliko sgreto in sicer toliko, da človek, ki maže in omenjeno mazilo zato vlije na svoj dlan, to lahko drži dalje časa na svojem dlanu in se ne opari. Ako bi njega

protest z nekaterimi podpisi, interpelacije v mestni hiši, pritisek na g. župana dosegli so svoj namen: naznanjena svečanost je bila odpovedana. A zdi se, da pouzročitelji teh komedij niso zadovoljni z uspehom silnega poskusa. Duhove so klicali, ti so prišli, a sedaj jih je kurja polt oblila, groza jih je pred njimi; sedaj naznanjajo svetu, da niso oni klicali duhov, temveč par slovenskih rogoviležev.

Pravica in resnicoljubje nas silita, da o tem resno par besedi izpregovorimo.

Kaj je hotelo slov. „bralno in podporno društvo v Gorici“? V dopolnitev prvega paragrafa svojih pravil kupilo si je zastavo, katere natančen popis je predložilo visokemu c. kr. namestništvu v Trstu, in to je zastavo po prejetem popisu dovolilo in odobrilo. Povabilo je društvo k namenjeni svečanosti — kakor običajno — vse sorodnike po krvi in po plemenitosti načel, torej vsa slovenska društva brez ozira na njihov smoter in vsa italijanska društva ožje naše domovine, vezana z našim po enakih smotrih, n. pr. tržaško italijansko delavsko društvo, goriško društvo „mutuo soccorso“ in vsa podporna društva v Furlaniji. Mora li najti trezen in mirno misleč človek v tem kaj nenavadnega, goriške meščane italijanske narodnosti razžaljuječa? Tiči li v tem le trohica ščuvanja in demonstracije?

In kako se je obnašal v tem blaženi „Corriere“? Po navadi ptice noja, ki se misli popolno varnega, ko zarije glavo v grm, začel je v članku „La grande Slovenia“ sumničiti svoje sodeželane, slov. narodnosti, da nameravajo veliko demonstracijo. Na podlagi izmišljene vesti, da hočejo Slovenci svoje hiše isti dan z narodnimi barvami ozaljšati, kar sicer ne bi bil nikak greh, ščeval je Goričane zoper Slovence.

Iz nevednosti ali slabe volje javlja meščanom goriškim, da bode zastavi kumica, gospa grofinja Lanthieri, po rodu Kranjca (kar ni res). da bi meščanom dokazal „ščevalne“ namene v svoji fantaziji rojenih „panslavistov“ A potem pride še le v nebo vpijoča krivica: „Slovenci bodo romali v masah na Kostanjevico, kjer se nova zastava blagoslovi; pri Katarinu bo velik bankež, ob 6. uri v istih prostorih zabava, kjer bodo svirale godbe in se bodo prepevale slovenske pesni itd., napovedujejo se za to priliko tudi posebni vlaki“. Iz tega se razvidi, nadaljuje Corrierov modrijan, da se od strani panslavistov nič ne opusti, da bi svečanost ne imela ostrega značaja demonstracije in provokacije zoper Italijane.

Ne vemo, bi li strmeli nad naivnostjo „Corrierovo“, ali bi milovali meščane, katerim so one vrste namenjene. Mi bi v enakem slučaju smatrali tako pisavo kot naskok na naš zdravi razum. Za Boga! je li res že romanje na Kastanjevico samo na sebi demonstracija in provokacija Italijanov v Gorici? Se li ne pravi človeka za nos voditi, ako kdo trdi, da je bankež v Katarinijevih prostorih, katerega bi Slovenci sami plačali, provokacija Goričanov? Ni li razžaljivo za izobraženega človeka, ako mu kdo trdi, da je zabava na Katarinijevem vrtu, kjer svirajo godbe in se pojejo slovenske pesmi, sama na sebi demonstracija in provokacija? In več ne ve niti Corrierov modrijan povedati. Je li mogoče, da se bojijo Goričani pred posebnim vlakom, kateri bi imel pripeljati tržaške Slovence in Italijane v Gorico, in pred par živioklici? In to oni Goričani, kateri so primorani občevati vsak dan s Slovenci, katere vežejo stotine niti so-

peklo, ne sme bolnika mazati, dokler se ni mazilo, kakor navedeno, primerno ohladilo. — Pri tem mazanju je treba bolnika tudi z roko, katero se maže in ko se maže, nekoliko pritiskati t. j. skušati skrčno meso z lahkim pritiskanjem in mazanjem kakor da bi ga hoteli omeščavati.

Dalje, ko se vse to dela t. j. z žakličji, z gorkim peskom bolnik neprestano obklada in maže z gorko mastjo neprestano v postelji pod odejo, moraš paziti, kadar greš z roko z žakličjem ali z mastjo pod odejo k bolniku, da odejo le prav lahko in počasi prizdigneš, in le kolikor je potreba, da deneš roko noter, ker če ne, se ondi naredi veter, ki na dotičnem mestu precej krč provzroči bolniku.

Za vse to delo je treba osem oseb in sicer: ene, da greje v kotlu pesek na suhem na ognji; druge, da polni in zavezuje žakličje; tretje, da nosi žakličje gorke k bolniku in ohlajene od njega spet k ognju odnaša; štiri, da bolnika neprestano z gorkimi žakličji obkladajo in ohlajene z gorkimi nadomestujejo in z mastjo mažejo, in ene, da mast v ponovi topi in greje.

Po taki poti se da ukrotiti v 2 ali 3 urah tudi najhujši krč v koleri, ako so delavci pridni, in ako vestno delajo. Se ve da se mora tudi kasneje skrbeti, da je bolnik vedno gorek in topel pod odejo, če ne, se krč vrne. Kakor je razvidno, je pri tem treba dosti truda, in tudi postelja, odeja se bolj ali manj pokazi; pa ali ni eno človeško življenje veliko več vredno, kot vse to?

Toliko morejo v koleri prosti ljudje storiti pri bolniku, dokler zdravnik ne pride, in če se vse to storili, mora se reči, da so mnogo storili, in da so hvale vredni.

roda, prijateljstva in drugih interesov s Slovenci?! Ko bi prišli Zulu-kafri ali Hotentoti v Gorico ter bi imeli v plačanih Katarinijevih prostorih s svojimi novci plačan bankež, s svojimi novci plačano godbo in pe-tje, bi jim li Goričani tega veselja ne dopustili, bi smatrali ta faktum sam na sebi že za demonstracijo? In ako bi imeli tukajšnji Nemci ali Madjari ali katerikoli narod svoje podporno društvo in bi hoteli društveno zastavo blagosloviti ter bi tudi svoje brate k tej svečanosti vabili, bi se jim li to branilo? Ne, gotovo ne; poznamo predobro gostoljubnost goriško in menimo, da bi mestu in meščanom krivico delali, ako bi le trenotek o tem dvomili. In kar bi bilo vsakemu drugemu nanodu dovoljeno, zakaj ne bi bilo tudi Slovincu? Bajezato, ker smatrajo nekateri prenapeteži Slovence kot „pleme nižje vrste, kot „ščave“, ki nimajo druge pravice nego plačati in molčati. Meščani! je li res Vaša narodnost tako plitvo vkoreninena v Vaših srcih, da se za njo bojite, ako praznuje tukaj slovensko društvo slovesno blagoslovljenje svoje zastave? je li res, da se tresete pred slovenskim bankežom, pred slovenskim petjem in par živioklici? Je li bilo potrebno in mestu dostojno, da se je mestni zbor vsled tega alarmiral ter da je bil župan primoran pri visokem namestništvu v Trstu pomoči iskati? Če je Gorica res tako italijanska, kakor Corrierovci trdijo, čemu protest, čemu toliko hrupa, take mobilizacije zoper nedolžno slovensko svečanost? — Je li bil res jedini smoter, kakor se čuje, temu hrupu ta, da bi se Slovenci v dno srca žalili in poniževali? — Ako je temu tako, smoter je dosežen; a Slovenci odbijamo odločno od sebe vsako odgovornost za nasledke, ki so izvirali iz tega in ki bodo najbrže še izvirali. Corrierovci so sejali veter, kaj čemo, ako žanjejo sedaj burjo?

Pozivljamo imenovani list, naj nam pové in dokaže, kedaj so Slovenci motili mir v mestu? naj objavi, v čem so bile naše zahteve krivične ali ščevalne. V zrcalu naj se ogleda pa bo videl onega, ki seje razpor — in dela nemir. Ni li on že v drugi svoji številki kratil Slovincem pravico, rekoč, da smo Slovenci a Gorizia in ne di Gorizia? Ni on v naslednjih številkah popisoval naše kmete na tak način, katere-mu zastoj išče para? Ni li on mešal se v strogo naše domače razmere, v naše volitve? Ni on sedaj iznašel v našej nedolžni svečanosti provokacije in demonstracije? Ni on hujskal someščane proti naši slovesnosti? Ni vladal v mestu najlepši mir, dokler ni ta na čudni podlagi sloneč list pričel hujskanja zoper Slovence in druge someščane? In on nas hoče učiti politične dostojnosti, ki je pred kratkim prinesel hujskajočo notico proti slov. profesorjem na tukajšnjih srednjih šolah, katero je moral preklicati, dočim molči o krahu nekega gospoda iz svoje srede.

Začetkom so trdili gospodje, ki sodelujejo pri „Corrieru“, da v Gorici je par slovenskih kričačev in agitatorjev, za katere pa ljudstvo ne mara. Sedaj, ko so to ljudstvo na nezasišlan način žalili, ko vidijo razburjenost in so sprevideli, kako škodo so naredili someščanom, sedaj bi se radi otrsli svojega dejanja, sedaj zavračajo vse na par agitatorjev v Gorici, ki naj bi bili to skrivili. A uverjeni smo, da so Goričani prerazumni, in da ne bodo te nove zvijače verovali.

Sicer povemo „Corrieru“ in vsakemu, kdor hoče slišati vnovič, kaj hočemo: ravnopravnost. Pravice, ki nam gredo po božji in človeški postavi, ne damo si več kratiti. Pravični nam bodite! in mir je zagotovljen. Nikdar ni Slovenec motil Vaših krogov, nikdar Vam ni delal najmanjših neprilik, kjerkoli in kadekoli ste se združevali in delovali v prosep omike, napredka in koristi Vašega ljudstva. Da, celo v vsaki priliki pomagal Vam je po svoji skromni moči v dosegu dobredelnih namenov. Toda da bi Vi nas psovali, zasramovali, nam naše pravice kratili in da bi mi Vam še roko poljubovali ali saj v to molčali, za to so časi minoli. Jasno Vam povemo, ko boste nam na kateri koli način naše pravice kratili, naši boste ne par agitatorjev, temveč narod proti sebi, narod kateri si je svest svojih pravic, kakor svojih dolžnosti do cesarja, do države, mesta in tudi do Corrierovih sodelovalcev. Ta narod bo svoje dolžnosti izpolnival in pravice zahteval tudi tedaj, ko bi „Corriere“ mogel uresničiti svoje v predzadnjem listu označene želje, da bi branil slovenskim deklam in delavcem v mesto in vse pridelke zajemal le iz Furlanije.

Konečno opomnimo, da je skozi leta in stoletja vladala največja harmonija med sodeželani dveh tukajšnjih plemen in da bi vladala še dandanes, ako bi ne bil „Corriere“ zvil prepira, kjer ga ni bilo treba.

Dopisi.

Iz goriške okolice, 16. t. m. — Vročina je velika. To ne more biti ugodno zdravju, posebno ker se temperatura pogosto menja. S Francoskega dohajejo žalostne vesti. Svet je vznemirljen! ni tedaj čudo, ako se po vsa večjih mestih delajo priprave, da bi

se ubranil prihod kužni bolezni. V mestih uže skrbé — kaj pa po vaseh? Nič! Lani, ko je bila kolera v Aleksandriji, so se bile sestavile nekake zdravstvene komisije, katerih vspeh v tem obziru je bil v istini dober. Po vaseh je bilo vse snažno. Isto tako bi se moralo tudi letos vpeljati in to tem več, ker smo omejenj bolezni blizu. Naši občinski starešine čakajo gotovo višjega zaukaza — vse dobro pride od zgoraj. Ne bi bilo slabo, ako bi si občine same izbrale takšne komisarje, kateri naj bi pazili na snažnost v občinah. Saj to je povsod, za vse in vedno potrebno.

Da se pa lahko ta neprijeten gost tudi k nam priklati, razvidno je iz tega, ker se mnogi naši občinarji in občinarice bavijo po svetu. Aleksandrinke n. pr. potujejo večkrat po Grškem, Francoskem, Italijanskem itd. Lahko bi se prigodilo, da jo tudi k nam zanesejo. Ker sem prišel na Aleksandrinke, ne morem, da bi o njih nekaj ne spregovoril, dasi je bilo o tem uže mnogo govorjenja. Aleksandrinke so v istini srečni stvorovi! V Nilovej deželi se nauče marsikaj, kar ne pristuje naši deželi. Ni čudo, da prinašajo tudi sem le takšne jutrove razvade. Sijajne izgleda takšnih razvad-tam domačih, dajejo posebno dekleta. — In vendar ni mogoče priti temu vandraniu v okom. Nekako potuho dobivajo celo od takih oseb, ki bi morale biti proti temu izseljevanju.

Nekatere občine v tem okraji so v času lanskega zasedanja našega deželnega zbora vložile prošnje za samostalnost. Zbor zboruje uže zopet — a rešenja še ni.

— Gorjan.

Iz Bat, 15. julija. — Sprejmi draga „Soča“ žalostno poročilo ter ga dalje naznani! da je nemila smrt pobrala nadepolnega, preljubljenega nam učitelja g. Janeza Valentiniča v cvetu življenja, še le 24 let starega. — Kako je bil izročeni mu otročičem priljubljen, pričale so bridke, goste solzice, ki so rosile iz stoterih nedolžnih oči preteklo nedeljo 13. t. m. po sv. maši, ko je došla iz Kanala, kamor se je bil podal za čas bolezni k roditeljem zaradi potrebe in zdravniške pomoči, žalostna vest, da je njih učitelj, srčni ljubljenec ob 3 zjutraj svojo blago dušo izdihnil, in ko so tužni glasovi zvonov po osupnjeni občini ta žalostni dogodek razlegali. — Služboval je ranjki edino le v tej občini od 20. oktobra 1879 ter je preteklo leto napravil preskušnjo med mnogimi kot eden najboljših ter je bil s tekočim šolskim letom definitivno nastavljen. Za glasbo in petje enako nadarjen in navdušen je opravljal tudi službo cerkvenega organista in pevovodje od začetka l. 1883. Koliko je tudi v tem obziru vplival, priča zboljšano cerkveno petje in krasne nedolžne pesmice, ki se po pašnikih iz nedolžnih otročjih ust razlegajo. — Kedó bi bil slutil 21. junija na dan sv. Alojzija, ko je vse otroke svoje šole in tudi mnogo takih, ki so ji že odrasli, peljal k eno uro hodá oddaljeni cerkvi M. D. snežnice, ki stoji v Podlaki na samotni gorški planoti, ki je bila takrat zavita v najlepši pomladanski cvet, da ravno takrat, ko bodo kose sekale ta tratni cvet, požanje smrtna kosa tega čvrstega, lepega v cvetu življenja stoječega mladeniča? Kedó bi bil slutil, da se bodo oči, ki so se takrat radosti svetile okolo svojega ljubljenega učenika, že čez 3 tedne za njim bridko solzile? in da se bojo iz grl, ki so veselo na trati pred cerkvico in v nji med presv. opravilom pobožno prepevala, danes čuli žalostni zdihljeji po dragem učitelji: „ni ga več in tacega nikdar ne dobimo?“ A bilo je zadnjikrat 21. junija, ko je bil učitelj med svojimi učenci in oni okolo njega, presrčno se radovaje. Bil je že takrat okužen smrtno bolezní golic ali močuha (typhus ambulatarius ji pravijo zdravniki), ki nadleguje to vasico že dalje časa, ter je prehodila že vse hiše, ne da bi bila do sedaj koga smrti izročila razen učitelja, kateri jo je našel prej ko ne obiskajoč svoje bolne učence. Že drugi dan 22. junija, 3. nedeljo po binkoštih v god kronanja M. D. na sv. Gori, podal se je po sv. maši, pri kateri je zadnjikrat orlal, od tu na svoj dom v Kanal z nado, da se v kratkem zdrav povrne, poslovivši se od podpisane. Isti dan imajo Kanalcí od nekdanj slavno procesijo na sv. Goro, kjer so pevci popraševaje po svojem tovarišu, ki jim je prej vselej pri tej priliki čvrsto peti pomagal, zvedeli iz vse podpisane, da je za omenjeno boleznijo bolan odšel na dom. Kako se je on srčno veselil nove, krasne šole, ki je ravno sedaj dodelana in je bila 11. t. m., dva dni pred njegovo smrtjo, pohvaljena (kolavdirana), žalibog ne več zanj. — Sedaj pa želimo in Boga prosimo, da bi nam naklonil dobrega naslednika, ki bi bil vnet za vse sveto, dobro in lepo, ki bi nadaljeval (posebno gledé petja), kar je pričel nepozabljivi nam Janko, blag človek, dober učitelj in narodnjak, ki naj bo s tem v spomin in molitev priporočen vsem svojim prijateljem, sošolcem, tovarišem in znancem. Naj počiva v miru!

Ant. Božič, vikar.

Politični pregled.

Vročina in politika sti si navadno nasproti. Ko začnejo pasji dnevi, so politični časniki

navadno v zadregi z gradivom, zato polnijo predale listov z raznovrstnim malovrednim gradivom. Tudi mi smo danes v zadregi s političnim pregledom, sicer pa ne manjka listu družega gradiva, za to so skrbeli že goriški Italijani dovolj.

Moravski deželni zbor se je že odprl, v občé ima vendar drugo lice nego prejšnji. Zanimivih razprav do sedaj še ni imel, dasi pikanja od nasprotujočih si strank ne manjka. — Volitve v šlezijški deželni zbor so končane, isto tako v bukovinski, v prvem imajo Nemci, v drugem Rumuni večino. Dalmatinski deželni zbor je že dovršil svoj posel in je bil zaključen, goriški konča zborovanje v soboto.

Zagrebski sabor je bil te dni zaključen na povelje vladarjevo, snide se menda še avgusta meseca, da voli regnikolarno deputacijo. Burnih sej ni manjkalo tudi tam.

Narodno sobranje bolgarsko sklicano je bilo te dni v Trnovo. Knez je v prestolnem govoru omenil, da je sklical poslance, da bi poizvedel voljo narodovo. V zbornici se je pokazalo, da ima Karavelov večino za se, radi tega mu je knez dal nalogo, da sestavi novo ministerstvo.

Na Francoskem v glavnem mestu Parizu so praznovali 14. t. m. narodno svečanost začetka francoske revolucije. Ta dan obhaja Francija, od kar je tam ljudovlada, vsako leto slovesno, letos so nekateri odsvetovali slovesnost radi preteče nevarnosti po kolero, katera razsaja v Tulu in Marsilji jako hudo. V Marsilji je n. pr. 16. t. m. 69 ljudi za kolero umrlo. Pri tej svečanosti je zapazila pariška mladina na nekem poslopji nemško zastavo, katero je v hipu na kosce raztrgala. Vlada je izrazila svoje obžalovanje nemškemu poslancu ter se je izgovorila s tem, da vse se je tako hitro vršilo, da policija ni mogla te demonstracije zaprečiti.

Domače in razne vesti.

Deželni zbor goriški ima zdaj bolj pogoste seje. Do zdaj ni obravnaval razen računov nobene bolj važne stvari, ako izvzameš bolniško prašanje, o katerem bomo še poročali. Poročevalec dr. Pajer je trdil, da bolnišnica usmiljenih bratov ni javna, dr. Rojce pa nasprotno.

V malem semenišči imeli so gojenci skušnjo iz petja, godbe in telovadbe, ki se je vršila v obliki lepe veselice ali koncerta. Navzoči so bili pri tej produkciji razen milostljivega gospoda knezo-nadškofa mnogi dostojanstveniki, ki so se jako pohvalno izrekli o napredku gojencev v označenem oziru. Veselica se je vršila po naslednjem programu:

1. „Tu es Petrus“ von Haller. 2. „Adoro te devote“, Gregorianischer Choral mit Harm. Begleit. 3. Fon: Transcription des Liedes: „Po jezeru“ von F. S. Vilhar. 4. „Il Coro della processione nei Lombardi“ del Maestro Verdi. 5. Marchesan Fon: „Auf den Bergen“ von M. Hanisch. 6. „Cigani“, zbor in samo-spev, vglasbil Vogel. 7. Sedej Fon: „Abschied“ von M. Hanisch. 8. „Il ritorno“. Coro a 4 voci V. o Merlato. 9. Jurič — Furlani: „Maria di Rohan“ von Donizetti. 10. „Pesem lovčeva“, za moški zbor vglasbil Ant. Nedved. 11. Marchesan: „Sonatine“ von Muzio Clementi. 12. „Moj dom“, za moški zbor vglasbil Emil Vašak. 13. Zorn Furlani: Vierhändiges Stück. 14. Pontoa Furlani: „Die Fröhlichkeit“, Rondeau von F. Chotek. 15. „Si faccia silenzio.“ Coro a 4 voci del M. o Ant. Mazzolani.

Protest proti slovesnosti o priliki blagoslovljenja zastave podpornega društva podpisal je, kakor se nam zatrjuje, g. dr. Alojzij Visini, bivši predsednik c. k. okrožne sodnije in župan goriški. Naznanjenih nam je še mnogo drugih imen, katera smo odložili, ker zdaj skoro vsakdo, če le more, taji, da ni podpisal. Prosimo gospode dopisnike, uaj se natanko prepričajte o resničnosti imen, katera nam naznanjajo, da nam ne bo treba imenika toliko popravljati, ko danes.

Protesta niso podpisali: g. Decolle, prodajalec moke v gosposki ulici; — g. And. Pauletig, trgovec s turšico v gosposki ulici; — g. Ant. Kavš, prodajalec moke v semeniških ulicah; — dr. J. Licen, odvetnik (zadnjič je bil prišel po pomoči v prvo vrsto).

Izročena sta nam bila po tiskarskem učenci Hilarijanske tiskarne dva lista pisana v italijanskem jeziku kot izvirajoča od g. A. Mighettija, klobučarja na Travniku, katerega firma se glasi: Ant. Mi-

ghetti & Figlio, z namenom, da naj ju priobčimo v „Soči“. Prvi list se glasi v slovenski prestavi: „Slavno uredništvo „Soče“! V številki 28. „Soče“ je pisano, da bi bil jaz podpisal peticijo gledé slavnosti slovenskega podpornega društva, ki bi bila imela biti 6. julija t. l. — To je krivo, na oni peticiji se ne nahaja moj podpis (firma). V Gorici, 14. julija 1884. Ant. Mighetti.“ — Na drugem listu je pisano v italijanskem jeziku: „Kot občinski starešina nisem mogel podpisati peticije, ki se je imela izročiti starešinstvu.“ — Gospod poročevalec, na katerega se je „Soča“ pri objavljenji M. jevega imena nanašala, je odločno trdil, da je izvedel dan, uro in kraj, kjer je „Mighetti, klobučar“ podpisal omenjeni protest. Prosimo torej g. poročevalca, naj nam naznani, ali je z navedenim izrazom: M. kl. hotel zaznamovati le sploh omenjeno firmo (ditta) ali morebiti posebe sina, ki ima z očetom eno in isto štacuno, ker, kakor se vidi iz priobčene izjave, oče ni podpisal. Ako je pa sin podpisal s pravico zastopati firmo, potem ne vemo, k čemu toliko upitja.

Bratje Bozzini, trgovci s turšico v ulici sv. Antona na Kornji, poslali so k uredništvu „Soče“ svojega odvetnika, ki je v njih imenu izjavil in ž njih častno besedo potrdil, da k njim so sicer prišli ljudje, ki so jih nagovarjali, da bi podpisali znani protest zoper slavnost podpornega društva, da pa ga niso podpisali, ker bi se to ne ujemalo ž njihovimi kupčijskimi koristmi. Ker nam je pri vseh naših poročilih le za resnico, smo radi sprejeli ta popravek. Prav to velja tudi gledé Caffé Europa na Travniku, katero oskrbuje eden imenovanih bratov.

S kako majhno natančnostjo so se nabirali podpisi za znani protest, razvidi se iz raznih slučajev, ki so nam bili objavljeni. K trgovcu s kolonialnim blagom na Starem trgu, g. Genuizzi-ju, so prišli po podpis, a gospodinja in gospodar sta dotičnike odpravila ter prepovedala sinovom, naj ne podpisujejo. Kljub temu podpisal je pozneje eden sin, ki nima v štacuni, kakor pravijo, nič opraviti, in njegov podpis, ki je bil dan proti volji in prepovedi roditeljev, se je razglašal kot podpis firme Genuizzi-jeve. — V neki štacuni z obuvalom podpisal je namesto gospodarja glavni delavec in podpis je veljal kot izraz mišljenja in želji goriškega meščanstva. — Pripoveduje se, da celo 12letna deklica je dala podpis namesto nekega moža in da podpis se ni zavrnil. — Neki meščan je celo pripovedoval, da ni podpisal, a da so mu pravili, da med podpisanci je tudi njegovo ime. — Res, velika škoda, da se protest s podpisi ni objavil, ker bi bil jako zanimiv.

Zadnji „Corriere“ je prinesel jako sramotivo vest o slovenskem duhovstvu na Goriškem, češ da milostljivi nadškof je proti nekemu meščanu, ki se je pritožil pri višjem pastirji, da je bilo njegovo ime imenovano v zadnji „Soči“, odločno izrazil svojo nevoljo sploh zaradi panslavistične agitacije, ki se dela na prižnicah slovenskih občin, in zaradi kaljenja mira, katero pospešuje slovensko duhovstvo z besedo in v časnikih. — Iz popolno zanesljivega vira smo izvedeli, da milostljivi knezonadškof teh besed ni govoril; zato zahtevamo, naj slavni „Corriere“ ali njegov poročevalec dokazeta resničnost svoje vesti, ali pa naj jo prekličeta.

Slovenski deželni poslanci niso stavili interpelacije, katero smo bili zadnjič naznanili. Nevolja zaradi tega je splošna; radovedni smo, kako bodo poslanci zagovarjali svoje vedenje pred voliči, ki so nestrpnno pričakovali, da bi se stanje goriških Slovencev nekoliko pojasnilo.

Preteklo nedeljo je bila v Korminu velika svečanost v čast tržaškemu županu, ki se onde zdravi. Pričujoči so bili zastopniki iz Trsta in iz Gorice, furlanskih podpornih društev in nekaterih italijanskih listov. Gorico so zastopali: mestni župan dr. Maurovich, podžupan dr. Verzegnassi, č. g. Fr. Zoratti in Miha Furlani. Ne vemo, ali so tudi Korminci delali tem gostom takih zaprek, kakoršne so delali Goričani slovenskim svojim rediteljem. Pričakovali so gostov tudi iz Vidma, kakor nam je bilo poročano.

Vladika Josip Juraj Strossmayer dal je na log ravnateljstvu svojih graščin, da mora vsa poslopja in vse v njih nahajajoče se premičnosti zavarovati pri banki „Slaviji“. Dotična pogodba, vsled katere je vladičino ravnateljstvo plačalo banki čez 3000 gld. premije, sklenila se je te dni. — Tudi je vladika s posebno okrožnico pozval vse župnike in župne oskrbnike, naj cerkve in druga cerkvena poslopja zavarujejo pri tem slovanskem zavodu. Tako ume slavni mecen naš pomen gesla „svoji k svojim“! Naj bi ga posnemali vsi narodnjaki, kajti le tedaj bodemo uspešno in vnestransko napredovali, kadar postanemo tudi v gnotnih ozirih neodvisni od tujega, sovražnega nam sveta.

Osnovni odbor „Tolminskega učiteljskega društva“ je 3. dan t. m. sestavil pravila temu društvu in jih odposlal v potrjenje. Ob enem je začel odbor pripravljati potrebnih rečij za prvo slovesno zborovanje proti koncu avgusta v Koboridu.

Slovenski jezik je vsled zadnjih dogodkov v Gorici mnogo pridobil. Štacunarji, kavarnarji, pomočniki, kupci, katerim prej slovensčina ni tekla, se zdaj jako pridno urijo v nji. Neki Nomec, upokojen vojak, ukazal je svojim hčeram, naj se učijo jezik in pesmi tistega naroda, ki se tako krepko in lojalno poganja za svoje pravice.

Bolške velikonemce prosimo, naj bodo nekoliko bolj zbirčni v naslovih, katere daje „Soči“, drugače jih bomo klicali na odgovor. O g. Jonku smo poročali, kakor se nam je poročalo; če ni vse tako, se nam imeli gg. naznaniti. Tako bi bili občinstvu ustregli in našo hvaležnost zaslužili.

Dr. Grekšič, zdravnik, odprl je svojo pisarno v semeniških ulicah, h. št. 3. I. nadstropje.

Zlato verigo zgubil je nekdo na poti s Korja do Velike cerkve. Kdor jo je našel, naj jo prinese v sakristijo Velike cerkve, kjer dobi primerne obresti.

Kolera dela velik strah na južnem Francoskem, ker zahteva vsak dan več žrtev in se tudi širi čeprav ne še naglo. Iz Tulona in Marsilje beži, kdor le more, in prav to je slabo, ker se s tem bolezen še bolj raznaša; iz Tulona, ki ima okoli 70.000 prebivalcev, zbežala je tretjina prebivalstva, iz Marsilje pa, ki ima 320.000 prebivalcev, okoli 50.000. Poročila o kolero so taka le: V Tulonu je umrlo 11. t. m. 20 oseb, 12. pa 30 in 13.11. V tem mestu je v 22 dneh umrlo 135 oseb za kolero, v letu 1835, ko je tam prvič razsajala ta bolezen, in je takrat imelo mesto le 36000 prebivalcev, pobrala je 1785 oseb.

V Marsilji je umrlo 11. t. m. 76 12. t. m. 83. 13. pa 28 oseb. Tudi v mestu Nimes je 10. t. m. umrla za kolero ena, iz Marsilje došla oseba. 12. t. m. pa v Lionu. Dr. Koch, ki je 11. t. m. zapustil Marsiljo, izrekel je, da je tam prava azijska kolera najhujše vrste; dr. Koch sploh veliko hudega proročuje, a tudi on vsega ne ve, i nam se zdi, da ima ta učeni mož še več besedi, nego učenosti, ter imamo vero, da vidi prečno.

Akademično društvo „Slovenija“ ima namen, slovenskim na Dunaji bivajočim visokošolcem biti duševno in zabavno središče. — Da vrši to nalogo, goji v društvenih sejah domačo znanost in pesem, vzdržuje knjižnico, naroča se in razposoja udom slovenske in slovanske novine, s kratka skrbi zato, da nam ne mine iz srca ljubav do domovine v hudem boji za ostanek sredi tujega sveta, da še jači zanimanje za narodno delo, da se širi in jasni naše duševno obzorje. Da se pa ta visoki namen doseže scela, da ustreže najnujji potrebi in želji tukajšnjih slovenskih akademikov, namerava „Slovenija“ — edino slovansko dijaško društvo na Dunaji brez stalnega društvenega lokala! — omisliti čitalnico zajedno z „Akad. spolkom“, s češkimi kolegi. A brezuspešen ostane ta naš ukrep, ako nam domače rodoljubje i sedaj ne priskoči, ker društvo samo velikih, na leto blizu 250 fl. znašajočih stroškov za najemnino, naročnino časnikov, postrežbo itd. nikakor ne zmore. Popolnili smo v to svrhu društvena pravila, potrjena vsled dopisa vis. c. kr. namestništva za Niževavstrijsko od. 20. julija 1883 št. 31888, kojih §. 22. se glasi: „Kdor vplača na leto vsaj 5 fl., imenuje se podpornik društva, ter se vodi kot tak v društvenih knjigah“. Usojamo se tedaj apelovati na rodoljubno poživalnort vsega slovenskega razumnštva, osobito pa starih prijateljev in dobrotnikov naših, in nekdanjih „Slovenijanov“, proseč jih, da blagovolijo stopiti v vrsto naših podpornikov, ter tako pripomoči, da naše prepotrebno i za narodni napredek vsaj posredno važno društvo doseže uže enkrat svoj preuzvišeni cilj, biti nam — domovina na tujem! — Imena podpornikov priobčijo se ob svojem časi v vseh slovenskih dnevnikih. Na Dunaji koncem junija 1884. Za odbor akad. društva „Slovenija“ stud. iur. K. Triller t. č. predsednik. stud. iur. J. Samotorčan t. č. tajnik.

Poslano.

Podpisani zatrjuje s častno besedo, da ni podpisal protesta zoper svečanost blagoslovljenja zastave „bralnega in podpornega društva v Gorici“ ter pozivlja javno one, ki imajo protest v roki, naj mu nasprotno dokažejo, ako morejo. Podpisani sicer ljubi svoj narod, a spoštuje vse druge; nikoli pa bi mu ne prišlo na um, sovražno postopati proti onim, od katerih večinoma živi.

IVAN COSSAR,
trgovec s kolonijalnim blagom,
via Vogel, v Gorici.

Potrebno se mi zdi, da objavim ta sestavek: Govori se, da sem se pokazal o priliki podpisovanja znane okrožnice nasprotnika Slovence. Naznanjam tukaj javno, da tega nikakor nisem storil, kakor tudi

načeloma nisem nasprotnik Slovence, ki so mi dali v kupčiji življenje in ki me še zdaj podpirajo. Prisljen sem to objaviti, ker imam mnogo nasprotnikov, ki bi mi hoteli po krivici vzeti zaupanje Slovencev. Gorica, 16. julija 1884.

Ant. Orzan.

Dr. Emil Grešič

zdravnik-ranocelnik-porodničar
in okulist

stanuje v semeniški ulici
h. št. 3. prvo nadstropje,
SCALETARIJEVA hiša,
v Gorici.

Gotov pomoček.

Vsadko dobi plačilo hitro nazaj, ako bi ostal moj gotovi

ROBORANTIUM (pomoček, da brada raste.)

brez uspeha. Ima tudi gotov uspeh proti pleši, izpadanju las, luskinasti glavi in osivljenju las. Uspeh je gotov po nekaterem drgnjenji. Delujehitro. Izvirne steklenice razposilja po 1 gl. 50 kr., steklenico za poskušnjo po 1 gl. 1. Grollich v Brnu. Zaloge: v Gorici: Cristofolotti, lekar; v Trstu: Pavol Rocca, lekar v mestni palači; v Ljubljani: Ed. Malve; v Zadru: N. Androvich.

Roborantium rabi se pogosto z uspehom tudi proti slabosti spomina in bolesti v glavi, kar se lahko dokaže s spričevali in zahvalami.

NB. V imenovanih zalozah dobi se tudi ustna karpaska voda Grollichova, gotova pomoč zoper vsakršno bolezen zob, neobhodno potrebna, da se ohrani njih lepota, izvrstno sredstvo, da se ohranijo in čistijo zobje, usta in lesna, sestavljena iz zdravilnih korenin moravskih Karpat; prava steklenica po 60 kr.

Kar ne pristuje, radi zamenimo.

SAMO

pri Ignaciji Steinerji v Gorici,
nasproti nadškofijski palači,

moreš si priskrbeti po ceni trdno in lepo obleko narejeno ali po meri.

Za pomladanski čas dobiva se tam:

1000 celih oblek z volne	po gl.	8 do 30
750 povrhnih sukenj z volne	„ gl.	8 „ 22
2000 volnenih hlač	„ gl.	2.75 „ 8
1500 volnenih jop	„ gl.	5 „ 15
800 oblek z volne za dečke in otroke	„ gl.	2.50 „ 8

Ogromna zaloga tkanin za obleko po meri. Blago na ogled dobi na deželo, kdor se oglasi, brezplačno in poštine prosto.

Ima svojo krojačnico.

Kar ne pristuje, radi zamenimo.

Naznanjam slavnemu občinstvu spoštljivo, da sem s pogodbo od dne 24. junija 1884. prodajalnico papirja g. Edvarda Seitza, v semenišni ulici, ukupil in prevzel ter da jo bom — dostojno založeno — pod firmo

„MATEJ COPPAG“

dalje vodil.

Vadil sem se v tej kupčijski stroki dolgo let kot potovalec in kot voditelj tega in družih imenitnih opravilstev ter sem si marsikaj skušenj in znanosti pridobil. Smem torej zanašati se, da mi bode mogoče, tudi v samostalnem opravilstvu zahtevam sedanjega časa in željam častitih mojih kupcev ustrezati.

Nadejaje se, da bo sl. občinstvo z zaupanjem, ki ga je mojemu predniku izkazovalo, počesečevalo tudi mene, in zagotovivši, da ne opustim ničesa, s čemer bi sl. občinstvu utegnil ustreči, prosim, naj se vzame podpisana firma blagovoljno na znanje, ter ostanem z vsem spoštovanjem sl. občinstvu

polnovdani

MATEJ COPPAG.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da hlevi gostilne „Pri zlatem angelji“ (All'Angelo d'oro), v vsem prenovljeni in priznani kot popolnoma zdravi, so se z današnjim dnem zopet odprli v porabo slavnemu občinstvu.

V Gorici, 28. junija 1884.

Alojzij Happacher,

lastnik gostilne „Pri zlatem angelji“.

Videl in potrjujem!

V Gorici, 28. junija 1884.

Zuttioni,

živinski zdravnik.

V veliko svojo žalost našel sem v tukajšnjem slovenskem listu, v „Soci“ od zadnjega petka, svoje ime med tistimi, ki so podpisali peticijo proti slovenskemu blagoslovljenju zastave podpornega društva. Moram izjaviti, da sem se podpisal ker mi je bilo rečeno, naj se podpišem, da se zabranijo neredi v mestu in da se ohrani mir. In le zaradi tega sem se podpisal, ne pa iz mržnje proti slovenskemu narodu, katere nimam in je ne kažem, in moja štacuna je odprta vsem sodeželanom brez razločka narodnosti.

J. Culot,

prodajalec vrtnih semen, rožnih vencev, svetih podob in druge drobnine v Raštelji.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodelna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrudovratneje žefodone bolezni. Prav izvrstno vstrozajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črvenim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, bojaz, zoper bitje sreter čistjo pokvarjeno kri. Ono ne prežinjajo samo omejenih boleznih, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnah na svetu; za naročbe in pošiljave pa edino v lekarnici Cristofolotti v Gorici, v Trstu v lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis in v lekarni Alla Madonna v Korminu. Ena steklenica stane 30 novcev.

Sušek Anton,

kupec s kolonijalnim in jedilnim blagom

v Rabatišči v Gorici,

priloga slavnemu občinstvu razno blago, katero ima vedno v zalogi in po nizkih cenah. Nadejaje se obilnega obiskovanja, zagotavlja hitro in natančno postrežbo.